

Nerovnosti v účasti dospělých na dalším vzdělávání.

Národní observatoř zaměstnanosti a vzdělávání při Národním vzdělávacím fondu každoročně vydává s podporou grantů MŠMT, MPSV a GAČR sérii studií nazvanou Working Paper. Studie tematicky shrnují hlavní výsledky práce Národního observatoře v daném roce. Jde o analýzy aktuálních otázek trhu práce, kvalifikačních potřeb, dalšího vzdělávání dospělých apod. Situaci v ČR rozebírají na pozadí mezinárodního srovnání se zeměmi EU, obsahují množství statistických informací, přehledných grafů a tabulek.

První studie nazvaná Nerovnosti v účasti dospělých na dalším vzdělávání analyzuje účast dospělé populace v ČR na různých formách dalšího vzdělávání a rozdíly v přístupu jednotlivých sociálních skupin k němu.

Vybrané závěry studie:

- **Češi se méně účastní na dalším vzdělávání než obyvatelé EU**

Míra participace dospělých na dalším vzdělávání je v České republice velmi nízká (necelých 30 %) ve srovnání s většinou evropských zemí (průměr EU-25 je cca 42 %, přičemž země s nejvyšší účastí dosahují téměř 90 %). Zaujímáme tak 21. místo z 25 zemí. Česká dospělá populace se méně účastní zejména formálního vzdělávání na školách (pouze 1,4 % oproti 4,5 % v průměru EU) a věnuje málo času sebevzdělávání. Nejhorší je přitom situace znevýhodněných skupin obyvatel – nezaměstnaných a nízkokvalifikovaných, kteří zaostávají v přístupu ke vzdělávání v ČR mnohem více, než je tomu v průměru EU.

I osoby se středním vzděláním se velmi málo snaží zvýšit si úroveň kvalifikace formálním vzděláním na školách (1,1 %) a v naprosto nedostatečné míře se věnují dalšímu sebevzdělávání. Rozhodující část zaměstnané populace (středoškolsky vzdělaných je zhruba 77 % dospělých) tak v ČR nemá dostatek příležitostí a stimulů k dalšímu vzdělávání, což omezuje profesní flexibilitu, vstřebávání technologického pokroku a rozvoj inovací.

Nejlépe jsou na tom v ČR vysoce kvalifikovaní občané, kteří se dalšího vzdělávání účastní téměř stejně jako v průměru zemí EU.

- **V ČR existují rozdíly mezi muži a ženami v oblasti dalšího vzdělávání**

Ženy nejmladší (25-34 let) věkové kategorie mají v ČR horší přístup ke vzdělávání ve srovnání s muži (jejich účast je o 5,5 procentního bodu nižší). V EU je účast obou těchto skupin na dalším vzdělávání prakticky stejná. Ženy v ČR se méně zapojují do kurzů neformálního vzdělávání, které jsou většinou organizovány zaměstnavatelem. Vypovídá to o relativně menší ochotě českých žen ve věku typickém pro zakládání rodiny se angažovat v dalším vzdělávání a do určité míry také o malé vstřícnosti zaměstnavatelů. Samostudiu se naproti tomu české ženy věnují téměř stejně jako muži. Nižší účast na dalším vzdělávání mají ženy oproti mužům i v nejstarší věkové kategorii (55-64 let), zde však se projevuje obdobný trend (ačkoli mírnější) i v EU.

- **Postoj Čechů k dalšímu vzdělávání závisí na stupni vzdělání, kterého dosáhli**

Jako výrazné bariéry přístupu ke vzdělávání působí v ČR také osobní postoje jednotlivců. Ve vzdělávání, které se uskutečňuje převážně na základě osobní iniciativy jedince (tj. formální studium na škole nebo sebevzdělávání), dominují s velkým předstihem vysokoškolsky vzdělané osoby. Naproti tomu vzdělávání, o kterém rozhoduje převážně zaměstnavatel, se účastní všechny kategorie zaměstnanců podle potřeb zaměstnavatele, a rozdíly mezi vzdělanostními skupinami jsou u nás menší než je obvyklé v EU.

Studie *Nerovnosti v účasti dospělých na dalším vzdělávání* je k dispozici na webových stránkách Národního observatoře: <http://www.nvf.cz/observatory/2005.htm>.

Kontaktní osoba pro média: Eva Bedrníčková, NVF o.p.s., Opletalova 25, 110 00 Praha 1, tel. 602211891, 224 500 538, bedrnickova@nvf.cz, www.nvf.cz